Anvisningar till delkursen

Psykoterapeutisk fördjupning, Kognitiv beteendeterapi, termin 9 (9,5 hp) VT 2025

Psykologprogrammet
Denna delkurs: VT25
Period: 1-4, **Studietakt**: 50% , **Nivå**: Avancerad , **Poäng**: 9,5 hp, **Språk**: Svenska
Förkunskaper Antagen till psykologprogrammet samt minst 210 hp avklarade inom programmet

Innehåll för delkursen

Delkursen innehåller en teoretisk och praktisk fördjupning vad gäller klinisk beteendeanalys och terapeutiska färdigheter samt vad gäller KBT inom mer komplexa problemområden:

Teoretisk fördjupning i klinisk beteendeanalys sker genom undervisning i FAP (*Functional Analytic Psychotherapy*) vilket även fungerar som en teoretisk inramning för undervisning i normkritisk KBT samt för den praktiska fördjupningen i terapeutiska färdigheter (momentet ”Utmaningar i terapirummet”, se nedan). FAP fungerar även till viss del som teoretisk inramning till undervisning i övriga KBT-modeller (se sedan).

Teoretisk och viss praktisk fördjupning sker även genom undervisning i KBT-modellerna för parterapi, psykos, ätstörningar, emotionell instabilitet, samt autismspektrum. Teoretisk och praktisk fördjupning sker dessutom inom de transdiagnostiska behandlingsmodellerna Processbaserad KBT, Compassionfokuserad terapi (CFT) samt Acceptans och åtagandeterapi (ACT). Därutöver ingår undervisning i KBT inom slutenvård samt om digital psykologisk behandling. Samtlig undervisning leds av psykologer som är experter inom respektive område.

Utmaningar i terapirummet
I detta moment ingår undervisning i FAP och handlar om hur man kan förstå och hantera utmanande terapeutiska situationer. Först ges en introduktion till FAP och sedan arbetar studenten på egen hand samt vid seminarium med dessa principer genom att analysera eget klientmaterial. Slutligen övas principerna på ett konkret sätt genom rollspel som spelas in på film och återkopplas i halvklass. Som en del av detta moment ingår ett kort skriftligt inlämningsarbete. Se nedan för ytterligare instruktion för momentet.

Gemensamt moment
Som en del av delkursen finns också under terminens gång obligatoriska undervisningstillfällen som är gemensamma för såväl PDT som KBT och som berör kliniskt relevanta teman oavsett inriktning (Suicidriskbedömning, Kulturella perspektiv på psykoterapi samt HBTQ-perspektiv på psykoterapi), dvs det man kan kalla för gemensamma kliniska teman. Utöver dessa ingår ett sista undervisnings-tillfälle där ni får tillfälle att diskutera vad man kan uppfatta som gemensamt respektive specifikt för PDT och KBT. Syftet med detta tillfälle är att ni efter genomgången Psykoterapeutisk fördjupning ska få möjlighet reflektera över gemensamma och specifika aspekter av psykoterapi och deras betydelse för att arbeta psykoterapeutiskt som psykolog. Se nedan för ytterligare instruktion för momentet.

Telefonintervjuer på mottagningen

Under inledningen av terminen deltar studenterna på termin 9 också i det löpande arbetet på mottagningen genom att göra telefonintervjuer. Mottagningsansvarig Aina Lindgren ansvarar för information om detta och kommer att handleda i samband med varje bedömningstillfälle. Se särskilt schema och instruktioner från Aina.

Delkursansvarig

Therese Anderbro, universitetslektor
Leg psykolog, Leg psykoterapeut
therese.anderbro@psychology.su.se

Undervisning
Undervisning ges i form av föreläsningar och obligatoriska seminarier inklusive rollspel och inlämningsuppgifter (se nedan samt schema). Eget arbete i smågrupper/par görs enligt schema men utan lärare. Föreläsningar är ej obligatoriska (förutom när det anges i anvisningar/schema) men allt undervisningsinnehåll kan komma att examineras.

Instruktion - momentet ”Utmaningar i terapirummet”
Skriftlig uppgift
1. Gå igenom tidigare material från dina samtal på mottagningen (t.ex. sessionsrapporter, beteendeanalyser, behandlingsrapporter, video eller annat material).

2. Identifiera en del ur ett samtal som var utmanande (för dig) på grund av det sätt klienten agerade/uttryckte sig.

3. Använd det fall du identifierat ovan som underlag/inspiration för att skriva en kort dialog ur en terapisession samt att i dialogen markera exempel på FAP-begreppen CRB1/2/3 (och ev T1/T2). Markera även hur du svarade (eller inte) på klientens CRB, t ex om du förstärkte, släckte ut, blockerade CRB. Med ”underlag/inspiration” menas att du kan förhålla dig fritt till materialet och skriva om/lägga till hur du vill (dvs du behöver alltså inte hålla dig helt till det faktiska exemplet om du inte vill). *OBS att ingen information som kan identifiera klienten ska finnas med.*

4. Inled texten med endast en mening om vem klienten är/typ av problematik samt en mening om mål i terapin.

5. Formulera minst en fråga kring FAP till helgruppen.

Omfattning: max 1 sida. Inlämning av skriftlig uppgift till Therese Anderbro senast måndag 31/3 kl 23:59. Ytterligare instruktioner ges vid kursintroduktionen.

Seminarium 1
Under seminariet så går vi igenom era inlämnade dialoger och diskuterar uppkomna frågor. Ni arbetar i par. Ta med dig en utskriven version av din dialog till seminariet.

Uppgift till seminarium 2 – övning terapeutiska färdigheter- inspelning av rollspel
I par om två, spela in ett rollspel om 15-20 minuter enligt instruktion i dokument ”Rollspel FAP”. Välj ut 5 minuter som du vill visa i halvklass och formulera en fråga angående det vi får se eller om FAP generellt.

Seminarium 2 – Återkoppling på rollspel
I halvklass tittar vi på rollspelen och diskuterar frågor och ger återkoppling. Vid frånvaro på seminariet kompletteras med:
1. En inskickad videoinspelning enligt ovan
2. En reflektion över rollspelet och den fråga du har (500 ord)
3. En återkoppling på tre kursares rollspel (3 x 200 ord)

Instruktion - Gemensamt moment PDT
Vid de gemensamma undervisningstillfällena är aktiv närvaro examinerande (dvs obligatorisk undervisning). Om man inte närvarar vid ett tillfälle så behöver man komplettera just det temat genom en mindre skriftlig uppgift som ska innehålla:
- En sammanfattning av det temat (kunskapsinnehåll) där du refererar även till minst en artikel/övrig litteratur/material i din framställning. Max 500 ord.

Därutöver ingår för alla en obligatorisk skriftlig uppgift som ska innehålla:
- En självständig reflektion där du diskuterar vad du uppfattar som gemensamma respektive specifika aspekter (PDT/KBT) av psykoterapi. I den här delen ska åtminstone

en fråga av diskussionskaraktär till kursansvariga/helgruppen finnas med. Den inlämningsuppgiften bedöms G/IG. Den här uppgiften fungerar som grund för det gemensamma avslutande seminariet. Max 500 ord.

Senaste inlämningsdatum (för såväl obligatorisk skriftlig uppgift samt för eventuell skriftlig komplettering): Måndag 26/5 kl 23:59.

Instruktion moment ACT och CFT
Momenten CFT och ACT är av mer praktisk natur (även om viss teori ges) och innehåller övningar och rollspel. Närvaro och aktivt deltagande i dessa är examinerande. Vid frånvaro så behöver man komplettera genom både:
1. en mindre skriftlig uppgift som ska innehålla en sammanfattning av det temat (kunskapsinnehåll) där du refererar även till minst en artikel/övrig litteratur/material i din framställning. Max 500 ord. samt
2. en videoinspelning av en övning från det missade momentet. Kompletteringen ska vara Therese Anderbro tillhanda senast 5/6 kl. 16:00.

Instruktion moment parterapi - IBCT
Efter de två halvdagsföreläsningarna om IBCT ska ni i små-grupper om 3-4 stycken jobba med att träna på IBCT, bedömning, återkoppling och interventioner. Ni spelar på egen hand in ett rollspel per person som terapeut på samma sätt som för momentet ”Utmaningar i terapirummet”. I halvklass-seminarier (obligatoriska) tittar vi så på 5 minuter av varje rollspel och diskuterar och återkopplar. För ytterligare instruktioner se dokumentet ”Rollspel IBCT”. Vid frånvaro på seminariet kompletteras med:

4. En inskickad videoinspelning enligt ovan
5. En reflektion över rollspelet och den fråga du har (500 ord)
6. En återkoppling på tre kursares rollspel (3 x 200 ord)

Examination - KBT
Det huvudsakliga kunskapsinnehållet i delkursen examineras genom digital salstentamen (se schema).

Rekommenderad litteratur

Anderson, S. & Morris, J. (2006). Cognitive Behaviour Therapy for People with Asperger Syndrome. Behavioural and Cognitive Psychotherapy, 34, 293–303.

Briggs, J.G. Finley, M.A. & Sprenkle, D.H. (2015.) A Substantive and Methodological Review of the Integrative Behavioral Couple Therapy Research Program: Clinical Implications for a Research Informed Practice. Journal of Couple & Relationship Therapy, 14, 219-253.

Cochran, S.D et al (2003) Prevalence of mental disorders, psychological distress and mental health services use among lesbian, gay and bisexual adults in the United States. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 71(1): 53-16.

Feigenbaum, J. (2008). Dialectical behaviour therapy. Psychiatry 7 (3), 112–116

Gilbert, P. (2020/12/09/). Compassion: From its evolution to a psychotherapy. *Frontiers in Psychology, 11*, 31. doi:https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.586161

Hayes, S. C., Luoma, J. B., Bond, F. W., Masuda, A., & Lillis, J. (2006). Acceptance and commitment therapy: Model, processes and outcomes. *Behaviour Research and Therapy, 44*(1), 1-25.

Huey, S.J., Tilley, J.L., Jones, E.O. & Smith, C.A. (2014). The Contribution of Cultural Competence to Evidence-Based Care for Ethnically Diverse Populations. Annu. Rev. Clin. Psychol., 10, 305–338.

Kanter, J.W., Tsai, M., & Kohlenberg, R.J. (ed). (2010/2012) The Practice of Functional Analytic Psychotherapy. New York: Springer (finns som e-bok via SUB)

Klintwall, L. & Eikeseth, S. (2014). Early and Intensive Behavioral Intervention (EIBI) in Autism. In: Patel V.B. et al. (eds.) Comprehensive Guide to Autism. New York: Springer Science. (finns som e-bok via SUB).

McLean, C.P. & Foa, E.B. (2011). Prolonged exposure therapy for post-traumatic stress disorder: a review of evidence and dissemination. Expert Rev. Neurother. 11, 1151–1163.

Ong, C. W., Hayes, S. C., & Hofmann, S. G. (2022/10/25/). A process-based approach to cognitive behavioral therapy: A theory-based case illustration. *Frontiers in Psychology, 13*, 18. doi:https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1002849

Shahnavaz, S. & Ekblad, S. (2007). Understanding the Culturally Diverse in Psychiatry Rather than Being Culturally Competent – a Preliminary Report of Swedish Psychiatric Teams' Views on Transcultural Competence. International Journal of Migration, Health and Social Care, Volume 3, 14-30.

Sivec, H. J., & Montesano, V. L. (2013). Clinical process examples of cognitive behavioral therapy for psychosis. Psychotherapy, 50, 458-463.

Tsai, M., Yard, S., & Kohlenberg, R. J. (2014). Functional analytic psychoterapy: A behavioral relational approach to treatment. Psychotherapy, 51 (3), 364-371.

Turkington, D., Wright, N., & Tai, S. (2013). Advances in cognitive behavior therapy for psychosis. International Journal of Cognitive Therapy, 6, 150-170.

Waller, G., Cordery, H., Corstorphine, E., Hinrichsen, H., Lawson, R., Mountford, V., & Russell, K. (2007). Cognitive Behavioral Therapy for Eating Disorders: A Comprehensive Treatment Guide. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9781139644204. (finns som e-bok via SUB, rubrik "E-böcker A till Ö")

Edbacken, J. & Vernmark, K. (red). (2021). Digital psykologi : forskning och klinisk tillämpning. Studentlitteratur. ISBN: 9789144141565 (250 s)

Ytterligare artiklar kan tillkomma enligt lärares anvisningar. Samtliga artiklar och böcker/kapitel (förutom Ebacken) hittar ni och laddar ni ned själva (http://www.su.se/bibliotek - Logga in - Artiklar)

Rekommenderade läsanvisningar KBT

Tema	*Läsanvisning*
FAP, "Utmaningar i terapirummet"	Kanter et al (2010/2012): Kap 1-2 Tsai et al (2014)
Processbaserad KBT	Ong et al (2022)
KBT vid psykos	Sivec & Montesano (2013) Turkington et al (2013) Kanter et al (2010/2012): Kap 12
KBT inom slutenvården	Lärares anvisning
KBT vid emotionell instabilitet: Dialektisk beteendeterapi	Feigenbaum (2008) Kanter et al (2010/2012): Kap 4
KBT för patienter som också har autism	Klintwall & Eikeseth (2014) (bokkapitel) Anderson & Morris (2006)
Normkritisk KBT	Kanter et al (2010/2012): Kap 7, 9
KBT vid ätstörningar	Waller et al (2007): Kap 1, 2 & 8
KBT som parterapi: IBCT	Briggs et al (2015) Kanter et al (2010/2012): Kap 8
Digital psykologisk behandling	Edbacken, J. & Vernmark, K. (red). (2021)
Compassionfokuserad terapi (CFT)	Gilbert, P. (2020).
Acceptans och åtagandeterapi (ACT)	Hayes, S. C., Luoma, J. B., Bond, F. W., Masuda, A., & Lillis, J. (2006).

Referenslitteratur/övriga lästips

Anderbro, T. & Svirsky, L. (2014). Par i beteendeterapi. Förhållningssätt och metoder. Stockholm: Gothia Fortbildning.

Farmer, R.F. & Chapman, A.L. (2016). Behavioral Interventions in Cognitive Behavior Therapy: Practical Guidance for Putting Theory into Action. Washington: American Psychological Association. (finns som e-bok via SUB, rubrik ”E-böcker A till Ö”)

Christensen, A., Atkins, D., Baucom, B et al. (2010) Marital Status and Satisfaction Five Years Following a Randomized Clinical Trial Comparing Traditional Versus Integrative Behavioral Couple Therapy. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 78, 225–235.

García R, Aguayo L, M. Montero C. (2006) Application of functional analytic psychotherapy: clinical analysis of a patient with depressive disorder. The Behavior Analyst Today. 7(1).

Koerner, K. (2012). Doing Dialectical Behavior Therapy. A Practical Guide. New York: Guilford Press.

Kohlenberg, R., Tsai, M. (2007) Functional Analytic Psychotherapy: Creating intense and curative therapeutic relationships. New York: Springer.

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som en del i ditt ansvar som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns både på institutionens och Stockholms universitets hemsida www.su.se/regelboken

Mer information finns också på institutionens hemsida:
https://www.su.se/psykologiska-institutionen/utbildning/under-utbildningen/plagiat-fusk-och-st%C3%B6rande-av-verksamheten-1.512308

Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning.

Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Detta gäller även texter du själv skrivit tidigare (självplagiat).

Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobil, på prov. Att ha studiegrupper tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste du vara noggrann med att arbeta själv (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Att låta en AI-chattbot skriva en text som mer eller mindre obearbetad lämnas in som studentens egen i försök att vilseleda examinator kan likställas med spökskrivning och/eller plagiat och är normalt att betrakta som fusk. Vad gäller användning av AI-chattbot i övrigt hänvisas till kursanvisningar och lärares anvisning

Betygskriterier

För betygssättning tillämpas följande sjugradiga skala.

A	Studenten kan definiera och mycket utförligt redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Vidare kan studenten mycket väl jämföra och diskutera områdets centrala frågeställningar.	Lärandemålen har uppfyllts till fullo *Utmärkt*
B	Studenten kan definiera och utförligt redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Vidare kan studenten väl jämföra och diskutera områdets centrala frågeställningar.	Lärandemålen har uppfyllts i mycket hög utsträckning *Mycket bra*
C	Studenten kan definiera och väl redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Vidare kan studenten tillfredställande jämföra och diskutera områdets centrala frågeställningar.	Lärandemålen har uppfyllts i hög utsträckning *Bra*
D	Studenten kan definiera och redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Vidare kan studenten i viss utsträckning diskutera områdets centrala frågeställningar. Lärandemålen har uppfyllts i tillfredsställande utsträckning.	Lärandemålen har uppfyllts i tillfredsställande utsträckning *Tillfredsställande*
E	Studenten kan redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Lärandemålen har uppfyllts trots vissa brister.	Lärandemålen har uppfyllts trots vissa brister *Tillräckligt*
F_x	Studenten kan inte i tillräcklig utsträckning redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Lärandemålen har inte helt uppfyllts.	Lärandemålen har inte helt uppfyllts *Åtgärd: komplettering*
F	Studenten kan inte alls redogöra för centrala begrepp och teorier inom det område som kursen omfattar. Lärandemålen har inte alls uppfyllts.	Lärandemålen har inte alls uppfyllts *Åtgärd: omskrivning*